

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . . . \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CORTLANDT 2878.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y. Under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: CORTLANDT 2878.

NO. 228. — ŠTEV. 228.

NEW YORK, FRIDAY, SEPTEMBER 29, 1922. — PETEK, 29. SEPTEMBRA, 1922.

VOLUME XXX. — LETNIK XXX.

FRANCIJI UGAJA PADEC KONŠTANTINA

Fancoski zunanji urad pa je vznemirjen radi možnosti, da bodo zmagoviti Turki napadli Grško. — Nikakih simpatij za Venizelos. — Venizelos se pripravlja na povratek v Atene. — Izkrcaje grških čet.

Poroča: Edwin L. James.

Pariz, Francija, 28. septembra. — Prisiljeni odstop kralja Konstantina, na katerega zro merodajno pariški krogi z velikim veseljem kot na izoliran dogodek, je vzbudil klub temu resen strah glede položaja na Bliznjem iztoku in sicer v glavnem radi zahtev grških revolucionarjev, tikajočih se Tracije.

Grki, ki so se sedaj polastili kontrole zaved na Grškem, zahtevajo, da mora Grška obdržati ozemlje v Traciji, katero so zavzeli obljubili Kemal. Francozi se niti malo ne boje, da se bodo Grki dejanski borili ali celo le povzročili resne diplomatske zadrege, a boje se, da se bo navedeni nacionalistični Turki čakanja in barantanja in da bodo vzporedno neposredno invazije Tracije.

Tak dogodek bi bil naravnost usodopoln za mirovna pogajanja. To bi ne le pomenjalo, da je Kemal zavrnil sprejem pogojev zavzete poslanice, pač pa bi tudi prišlo do bojev z Angleži v bližini Čanaka in Ismidia. Posledice takega eventualnega spopada pa naravnost nepreračunljive.

Francozom je seveda zelo všeč padee Konstantina, kajti nekdo so igrali vodilno vlogo v poskusih, da ga spravijo s prestola. Vedno so namreč sovražili vsaka prejšnjega nemškega kaiserja, ker je hotel spraviti Grško v vojno na strani centralnih zavezništev.

Celi dan so večeraj krožila v Parizu poročila, da se pripravljajo Venizelos na povratek v Atene. Ravno kar pa sem izvedel, da je še vedno v Deauville in da se hoče vrniti semkaj šele v soboto. Njegovi tukajšnji prijatelji izjavljajo, da se je za vedno umaknil iz javnega življenja in da se bo vrnil domov le v slučaju, da ga bo klical njegov narod.

Carigrad, Turčija, 28. sept. — Neodvisna grška divizija, obsegajoča osem tisoč mož, se je izkrcala v Rodosto, potem ko je na čudovit način ušla turški armadi v pokrajini Smirne.

Po padcu Ekišerja je bila ta divizija odrezana od glavnega dela grških čet. Potem ko so se potikali člani te divizije, vsi se stradani, med gorami Anatolije, so dospeli do Egejskega morja, kjer so se zasedla turška armada Smirne. Nato so odšli ob

obali navzgor do Dikeli-ja, kjer sta dve grški transportni ladji vzeli divizijo na krov.

Sedaj, ko so prišle te čete v Rodosto, je tretji armadni zbor zopet popoln.

SPLOŠNE OMEJITVE ZA SUHAŠKO MORNARICO

Prohibicijska mornarica ne sme preiskovati sumljivih ladij izven treh milj od ameriške obali.

Washington, D. C., 27. sept. — Pri kabinetni seji, ki se je vršila večeraj, je bilo izdano povelje, da ne sme prohibicijska mornarica opravljati svojih poslov izven meje treh milj od obrežja, kot določeno v mednarodnem pravu. Cela omenjena kabineta seja je bila posvečena vprašanju izvedenja prohibicijske postave na morju.

Predsednik Harding se je postavil na stališče, da se ne sme držati postave, ki bi v številnih slučajih dovoljevala preiskanje in zaplenjenje ladij v notranjosti dvajsetih milj od brega, uporabiti ter kršiti s tem mednarodno pravico, ki omejuje suvereno pravico države na pas treh milj od brega. Edina izjema je le ta, če ustanovi kaka inozemska vlada zvezo z ameriško oblastjo s tem, da spusti v morje čolne ter odvede v njih zganje in deželo.

Neki visok vladni uradnik je izjavil večeraj zvečer: — Vlada ne bo dovolila, da bi se pojavile mednarodne težkoče zaradi prestopnega izvedenja prohibicijske postave.

Kot znano, je Anglija strogo protestirala proti preiskanju in zaplenjenju angleških ladij v razdalji več kot treh milj od brega. To je pomagalo.

NAJBOLJ DOVRŠEN AMERIŠKI ZRAKOPLOV.

Slika nam predstavlja zrakoplov tipa "Omal", ki je najbolj dovršen, kar jih ima vojaška uprava v Združenih državah. V sebi ima tri velikanse "Liberty" motorje, ki proizvajajo 13 tisoč konjskih sil. Tehta dvajset ton ter lahko vozi z naglieo 110 milj na uro. V krogu je njegov pilot, poročnik Melville.

GRŠKA ARMADA JE ZASLUŽILA BATINE

Viscount St. Davids pravi, da so Grki zaslužili to, kar so dobili in še več, ker so požigali in plenili.

London, Anglija, 28. sept. — Viscount St. Davids, ki je predsedoval zborovanju sveta ravnateljev Otomanske železnice, ki obratuje iz Smirne do Aidana v Mali Aziji, je na najstrožji način kritiziral obnašanje in nastop grških čet na Bliznjem vzhodu. Rekel je: — Grki so na svojem umikanju požigali vsako vas, katero so videli. Orpali so posamezne Turke in če so se ti upirali, so jih ubili. Vse to so počeli v neposredni bližini fronte ter brez vojaške potrebe. Delali so to iz goli malicioznosti in hudobije. Naša poročila se glasijo, da so počenjale te svinjarije na sistematičen način redne čete, ki so dobile tozvrstna povelja. Vse to je storila hudobija ljudi, ki so vedeli, da ne morejo obdržati dežele ter jo hoteli radeje napraviti ničvedno tudi za vsakega drugega.

Grki so odvedli iz Smirne večje število odličnih Turkov ter jih deportirali v Atene.

Grki zaslužijo vse, kar so dobili in še dosti več, — je rekel. — Služabniki kralja Konstantina so zelo slabi bojevniki, a prvovrstni pri ropanju, požiganju in morenju.

Govornik je končno rekel, da so bili Grki ob zadnji priliki mirni, da pa so se Armenci poslužili metanja bomb ter na ta način pogosto izvali masakra, kojih žrtve so nato postali.

GOMPERS IN STAVKE.

Pressmen's Home, Tenn., 28. septembra. — Samuel Gompers, predsednik American Federation of Labor, je izjavil večeraj v nekem govoru, katerega je imel na dvoletni konvenciji International Printing Pressmen and Assistants Union, da je odprava stavk absolutno neumna stvar, ter ne mogoča.

Stavka uslužbencev v železniških delavnicah, — je rekel, — je bila stavka proti obsojanju vredni stvari, ki se imenuje železniški delavski svet Združenih držav. To je politična poteza, poteza v interesu visoke finance.

GRŠKI USTAŠI ZAHTEVAJO REPUBLIKO

Kljub svojim obljubam so se polastili kemalisti nadaljnjih štirih točk. — Pristali so v nevtralnosti, a nadaljujejo s prodiranjem. — Turška kavalerija prodira proti Islam-kepe. — Angleži naj odpokličejo svoje vojaštvo.

Carigrad, Turčija, 28. septembra. — Turški nacionalisti so obvestili zavezniško visoko poveljstvo, da ne bodo trpeli utrjenja gotovih točk v takozvanem nevtralnem ozemlju.

Hamid bej, njih zastopnik, je izjavil zavezniškemu poveljniku, brigadnemu generalu Harringtonu, da bodo smatrali kemalisti nadeljevanje utrjevanja za opravčilo, da smejo pričeti z vojaško akcijo.

Gibanja turških čet se vrše naprej in večeraj, že petič, so kršili nevtralno zemljo, ko so zasedli pozicije pri Dumbreku, Lampaku, Jadžilarju in Sangakeliju.

Kavalerija napreduje proti Islami-kepe, očitno v namehu, da izolira angleške napreje potisnjene postojanke pri Kefezu. Vsled tega so bila poslana tjakaj ojačenja.

Kljub tem gibanjem pa izjavlja neka večerajšnja poslanica kemalistov, da sprejmejo nevtralnost ožin tekom konference za premirje in general Harrington je poslal Kemal paši sporočilo v Smirno, v katerem je zahteval za skorajšnji sestanek angleških in nacionalističnih generalov v Mudaniji ali Ismidu.

V poročilu iz Smirne se glasi, da je odpotoval večeraj Jusuf Kemal bej, nacionalistični minister za zunanje zadeve, v Angoro, da predloži parlamentu odgovor kemalistov na mirovne predloge zavezništev. Ta odgovor vključuje baje naslednje pogoje:

1. — Pred otvorjenjem mirovne konference naj zasedejo kemalisti vse strateške točke.
2. — Vse angleške sile, sedaj na poti proti Dardanelam, naj odpokličejo in Angleži naj se vzdrže vsakega utrjenja nevtralnega ozemlja.
3. — Nacionalisti naj zasedejo Tracijo pred pričetkom mirovne konference.
4. — Nacionalisti si pridržujejo pravico, da nasprotujejo gotovim drugim točkam zavezniških predlogov.
5. — Nacionalisti nasprotujejo demilitariziranju Tracije in Marmarskega morja, a ne nasprotujejo utrjenju Dardanel.
6. — Sovjetska Rusija, Ukrajina in vse dežele, meječe na

CELA ANGLIJA SE BOJI VOJNE

Kabinet se je sestel, da razpravlja o krizi, ki se je pojavila valed odpora Kemala proti zavezniškim pogojem.

London, Anglija, 28. sept. — Angleški vladni krogi so bili danes zjutraj zelo vznemirjeni radi položaja kot se je razvil v Dardanelah. Ta položaj smatrajo tako kritičnim, da presega glede svoje važnosti revolucionarne razvoje na Grškem.

Številni so mnenja, da je več vrjetnosti kot ob kateremkoli prejšnjem času, da bo prišlo do spopadov in bojev med angleškimi in turškimi četami.

Kabinet se je sestel danes zjutraj, da razmislija o poslanici brigadnega generala, Sir Charles Harringtona, poveljnika zavezniških sil v Carigradu, v kateri je slednji obrazložil odgovor Kemal paše na svarilo Harringtona, da ne smejo Turki kršiti miru v nevtralnem ozemlju ob Dardanelah. Odgovor Kemal paše smatrajo vsi izbežnim in dvostranim.

Dva naziranja sta se pojavila glede namenov Kemal paše. Eno naziranje se glasi, da bo pod krinkom svoje kavalerije spravili na lice mesta artilerijo in vojni material ter storiti vse, kar je v njegovi moči, da prisili Angleže, da bodo oni oddali prvi strel. Manj resno naziranje pa se glasi da govori resnico v svojem ugovoru in da dejanski ne ve, do kam sega nevtralno zemljo.

General Harrington ima velikanse odgovornost. Dobil je nalogo, naj stori vse, kar je v njegovi moči, da prepreči izbruh vojne, da pa naj se posluži svoje lastne sodbe, če bi bilo treba spustiti se v boj za vzdržanje angleškega stališča. Glasi se, da stoji vlada odločno na njegovi strani in da bo podpirala slehno akcijo, katero bo vzpizoril.

V svojem odgovoru je izjavil Kemal paša, da ne prizna angorske vlade nikakega nevtralnega ozemlja. Pričuje se nad grškimi bojnimi ladjami, ki so zasedane krog Carigrada in tudi glede akcij angleških čet krog Čanaka. Angleži so baje uničili turške čete in turške domove.

Kemal paša trdi tudi, da ima pravico prekoračiti ožine ter zaseti iztočno Tracijo, kjer Grki baje pobijajo turško prebivalstvo. Konečno pa pravi, da upa, da se bo izognil vsakemu konfliktu z Anglijo.

Vse kaže, da je postalo angleško svarilo, da ne smejo nacionalisti navaliti na takozvano nevtralno ozemlje, mrtva točka. Poročila javljajo o nadaljnih prodiranjih Turkov in če hočejo Angleži vzdržati svojo prepoved, morajo pričeti z vojno.

RAZKRITA ZAROTA.

Guatemala City, Guatemala, 28. sept. — Policija je aretirala nekega moža, po imenu Anselmo Durantes Villa, ki je imel baje namen napasti predsednika Orellana in vojnega ministra Ubica v predsedniški palači. Moža so našli skritega v nekem sodu, kjer je očitno čakal na priliko, da izvrši svoje nameravane dejanje v družbi dveh tovarišev. Policija trdi, da je našla pri aretiranem natančni načrt glede nameravanega atentata.

NOVE VRSTE KUPČIJA.

Philadelphia, Pa., 28. sept. — V tukajšnjem mestu bratovske ljubezni se je pojavil človek, ki dela dobre kupčije s tem, da prodaja gostilničarjem ter drugim zainteresiranim na stvari slike prohibicijskih agentov.

PREMOGA JE DOVOLJ, A KAR PRIMANJKUJE

Številni rovi so bili prisiljeni prekiniti obratovanje radi pomanjkanja prevoznih sredstev.

Pomanjkanje premogovnih voz ter resno pomanjkanje lokomotiv, ki je posledica stavke uslužbencev v železniških delavnicah, kjer popravljajo lokomotive, predstavljata danes glavni faktor v položaju glede dobave premoga.

Washington, D. C., 27. sept. — Skupina delodajalcev, zastopanih v National Coal Association, se bo danes sestala z zveznim kurilnim administratorjem Spensom, da ugotovi, ali bo prišlo do sporov, ki bi sporedu produkcijo trdega in mehkega premoga ter prevažanja premoga v soglasju s potrebnimi deželi.

Da povzroča položaj glede premoga še vedno skrbi predsedniku Hardingu, je postalo jasno, ko so pričeli na kabinetni seji razpravljati o tem vprašanju. V Beli hiši so izjavili, da bo imenoval predsednik naslednji teden člane komisije, ki bo ugotovila dejstva v premogarski industriji, potem ko je bilo imenovanje take komisije avtorizirano od kongresa. Ta komisija bo imela nalogo, preiskati celo premogarsko industrijo, kakor bo stavila svojja priporočila glede standardiziranja produkcije, plač in delavnih pogojev.

Današnji sestanek z Mr. Spensom je posledica konference bituminoznih delodajalcev v New Yorku in premogarski delodajalci bodo zahtevali pospešeno prevažanja premoga.

Prevažanje premoga se je povečalo tekom preteklega tedna s glasno s poročili, katere je dobila od železnice American Railway Association. Poročila kažejo, da sodelujejo železnice z vladnimi agencijami ter skušajo pospešiti odpošiljanje premoga v pristanišča ob Velikih jezerih. Železnice prevedejo sedaj v ta pristanišča vsaki teden več kot en milijon ton premoga.

MEHIŠKI SENAT ODOBRILO DOGOVOR.

Mexico City, Mehika, 28. sept. — Mehški senat je tekom preteklega večera soglasno odobril dogovor med mehiškim finančnim ministrom de la Huerta ter inozemskimi bankirji glede plačanja mehiškega inozemskega dolga.

Odredba bo sedaj izročena predsedniku Obregonu, da jo odobri ter ji da s tem postavno moč.

LIGA NARODOV.

Ženeva, Švica, 28. septembra. — Zborovanje Lige narodov je sprejelo resolucijo, soglasno s katero bi bilo zaželeno, če bi se omejilo oboroževanje.

KOLENDAR za leto 1923 je izšel.

Kalendar je bolj obširen, kot je bil pretekla leta; vsebuje 192 strani opremljen je s finimi trdimi platnicami, ter presega glede zanimivih romanov, pripovedi, poučnih člankov in slik vse dosedanje.

Cena je s poštnino samo 40 centov za Jugoslavijo je ista cena.

SLOVENIC PUBL. CO.
82 Cortlandt Street
New York

DENARNA IZPLAČILA V JUGOSLAVIJI, AVSTRJI ITALIJI IN ZASEDENEM OZEMLJU

se potom naše banke izvršujejo zanesljivo, hitro in po nizkih cenah.

Včeraj so bile naše cene sledeče:

Jugoslavija:

Razpošila na zadnje pošte in izplačuje "Kr. poštni čekovni urad in "Jadranska banka" v Ljubljani, Zagrebu, Beogradu, Kranju, Celju, Mariboru, Dubrovniku, Splitu, Sarajevu ali drugod, kjer je pač za hitro izplačilo najugodnejše.

300 kron . . . \$ 1.30	5,000 kron . . . \$ 4.00
400 kron . . . \$ 1.75	5,000 kron . . . \$19.50
500 kron . . . \$ 2.15	10,000 kron . . . \$38.00

Italija in zasedeno ozemlje:

Razpošila na zadnje pošte in izplačuje "Jadranska banka" v Trstu, Opaziti in Zadru.

50 lir . . . \$ 2.70	500 lir . . . \$23.25
100 lir . . . \$ 4.90	1000 lir . . . \$45.00
300 lir . . . \$13.95	

Za pošiljavo, ki presega sto dolarjev, dvajsetdeset krom ali pa dvajset lir dovoljujemo po možnosti po posebni popust.

Vrednost kronam, dinarjem in liram sedaj ni stalna, menja se večkrat in nepričakovano; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej. Računamo po ceni onega dne, ko nam dosepe poslani denar v roka. Glede izplačil v ameriških dolarjih glejte posebno oglas v tem listu. Denar nam je poslati najbolje po Domestic Money Order ali pa New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK

82 Cortlandt Street

New York, N. Y.

"GLAS NARODA"

(SLOVENIAN DAILY)

Owned and Published by

Meyers Publishing Company

(A Corporation)

FRANK SAKSER, President

LOUIS BENEDIK, Treasurer

Place of Business of the Corporation and Addresses of Above Officers:
38 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

GLAS NARODA

(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays

Za eno leto (12 mesecev)	\$7.00	Za New York za celo leto	\$7.50
Za pol leta (6 mesecev)	\$3.50	Za Inocentstvo za celo leto	\$7.00
Za četrt leta (3 mesecev)	\$1.75	Za pol leta	\$3.50

Subscription Yearly \$6.00

Advertisements on Agreement

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenredno nedelje in praznikov.

Domači brez podpisa in osebnosti se ne priobčijo. Denar naj se blagovito poravnava po Money Order, pri katerem kraj in državo prosimo, da se nam tudi pošljejo blagovne naznane, da hitreje najdemo namoženika.

GLAS NARODA

38 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York, N. Y.

Telephone: Cortlandt 2674

NEVARNEJŠI ZLOČINCI

Brez dvoma je prevelika ponižnost generalnega pravdnika Daughertyja vzrok, če si prizadevajo v justičnem departmantu, da bi leva roka ne vedela, kaj daje desnica.

Nekaj uradnih dejanj je namreč, katere bi najrajše prikrili pred javnostjo. Kaj takega pa se vedno ne posreči in vlada pride v zelo neprijeten položaj, ko mora pojasniti dejanja, katera bi najrajše nepevana izročila porabljenju.

Za tako povsem tiho in močje vprizorjeno dejanje je izvedela javnost pred par dnevi, ko so poročevalci newyorških listov na svojem lovu za splošno znanimi ljudmi, ki so odpotovali v Evropo, malo pred odhodom nekega parnika srečali prejšnjega nemškega kapitana, Roberta Fay, ki je bil leta 1916 radi poskušene bombe atentata na zavezniške ladje, obsojen na osem let težke ječe. Nekaj zvezni uradnik je privedel Faya na krov parnika minut pred odhodom parnika. Deportacija naj bi ostala očividno neopazena. Listi so izprva izjavljali, da je potekala kazen Faya. Pozneje pa se je izkazalo, da bi potekala njegova kazen šele leta 1926, ker je Fay par mesecev pred prihodom v Atlanto pobegnil iz kaznišnice ter so ga šele nekako dve leti pozneje ujeli na Španskem ter privedli nazaj v Ameriko. Konečno je bil justični departament prisiljen izjaviti, da je predsednik pomilostil Faya. Pomilostitev se je opravila z zdravstvenim stanjem kaznjence, ker je baje trpel na takozvani "jetniški psihozi", mali obliki blaznosti. S tem je Fay prav posebno sposobljen, da stopi v vrste aktivnih nemških monarhističnih zarjupov.

Proti pomilostitvi tega človeka so dvignili takoj odločen protest. Tega sicer niso storili takozvani stoprocentni patriotje. Ti razumevajo v polni meri tako dejanja Faya kot postopanje generalnega pravdnika, ki se je v tej zadevi brez dvoma uklonil pritisku, izvedenemu na njega od gotove strani.

Sedaj, ko je vojna z Nemčijo že skoro štiri leta končana ter je že davno sklenjen tudi formalni mir, bi nikdo ne nasprotoval oprostitvi resničnih špijunov, zarotnikov in atentatorjev, če bi napravila ameriška vlada gladek račun ter oprostila one delavce, ki so bili pod pretvezo, da so zarotniki, obsojeni na dolgoletne zaporne kazni.

V ameriških ječah pa sedi še vedno sedemdeset ali osemdeset delavcev, ki niso bili niti nemški špijoni, niti atentatorji in katere so vrgli v ječe na temelju napačnih obdolžitev, ker so si drznili govoriti proti vojni ali tudi tekom vojne zahtevati boljše delavske pogoje ter organizirati stavke v dosegu tega svojega cilja. Od članov I. W. W., katere je poslal zvezni sodnik Landis v ječo, jih je še vedno 52 za zidovi jetnišnice. Tudi na njih zdravje ni preveč ugodno uplaval dolgoletno bivanje v ječi in svetlini so telesno popolnoma zlomljeni. Ker pa ne morejo priznati svoje "krivde" ter obljubiti, da se bodo poboljšali, kot zahteva od njih justični departament, morajo ostati v ječi, tudi če bodo tam duševno in telesno propadli.

Meščanska justica pozna pač usmiljenje do nacionalističnih zarotnikov, za ljudi, ki posežejo v interesu kake kapitalistične skupine po bombah, a nobenega obzira ne pozna za razrede borilce. Morilec, tatovi in sleparji si lahko odkupijo prostost, kot je storil to Horse s pomočjo Daughertyja, a delavci, ki se bore za boljši svet ter padejo pri tem v roke meščanski justici, morajo do dna izprazniti čašo gorjupa, če se ne uklonijo vladajočim oblastim, siti svojega trpljenja.

Dopis.

Pittsburgh, Pa.

Delavske razmere so se malo izboljšale in sicer za 20% pri plači zakar se pa ne smemo preveč veseliti, ker če se opazuje, da so cene pri življenjskih potrebščinah kakor tudi pri drugih stvareh začele lezti v navzgor. Zopet bo tepen ubogi trpin, da mu bo še manjše ostalo kot poprej. Kaj pema in kakšen dobiček ima ubogi trpin, ako infaviso plačat? Jaz mislim, da prav nič. Kolikor višje plače, toliko večje oduševstvo in toliko več praznih delavskih žepov.

Dragi slovenski trpin, bodimo so se vsakega očel odprle, da složni, držimo skupaj in delajmo pri vsaki priložnosti za dobrobit delavstva. Vem, da bo kdo rekel: Ja, pa kaj bomo ravno Slovenci naredili, ko nas je mala peščica proti ostalemu drugemu narodu? Vsak tak je na napačni misli in v zmoti. Dosti je nas in tudi veliko, lahko pripomoremo k izboljšanju delavstva in to pri jezenskih volitvah. Da vsak ameriški državljani odda svoj glas za pravega delavskega kandidata. Vem pa tudi, da vsak Slovenec ima tudi prijatelja druge narodnosti, naj ga torej pouči, ako če ni poučen in če mu niso še očel odprte, da odda

Iz Slovenije.

Smrtna kosa.

V Ljubljani sta umrla: Avgust Colja, revident južne železnice, in Josip Poženei, bivši učitelj podkovske šole, v 42. letu svoje starosti.

V Vodiceh nad Ljubljano je umrla Katarina Ziberl, rojena Pak soproga tankajšnjega posestnika in staroste Sokola Frana Ziberla. Bila je vrta koroška Slovenka, navdušena Jugoslavanca, vzorna gospodinja ter blaga in globoko verni žena.

V Gornjem Logu je umrla v starosti 80 let zasebnica Pavla Schinka.

V Kranju je umrla Ana Bernot.

Tragična usoda uradnika.

V nedeljo se je vozil z izleta proti Mariboru 27letni uradnik finančne delegacije v Mariboru Fr. Mlakar. Med vožnjo od Slov. Bistrice proti Pragerskem je hotel iti k svojim tovaršem v sosednji vagon, pri tem pa je padel pod vlak in so mu kolesa odtrgala obe nogi. Vrhutega je dobil smrtonosne nevarne poškodbe tudi na glavi in po rokah, vsled česar je v par trenutkih izdihnil.

V spanju smrtno ponesrečil.

V Bajdovem kozoleu pri Štepanji vasi je prenočeval delavec Rudolf Draželj iz Ljubljane. V spanju je padel štiri ter pri padcu z glavo udaril ob voz. Razbil si je glavo in obležal mrtve poleg voza.

Tragedija v hotelu "Tivoli".

Modistinja Rezi Orovič, ki je poskušala izvršiti samomor v ljubljanskem hotelu Tivoli, je toliko okrevala, da je izven nevarnosti. Njena prvotna izpoved, kako je prišla do lizola, ne odgovarja dejstvu in je Orovičeva samo v duševni zmedenosti rekla, da ga ji je preskrbela gđ. Kovačevićeva.

Nemške učiteljice v Mariboru.

Na mariborskih ljudskih šolah poučuje še vedno 5 nemških učiteljic, ki so po prevratu kljub temu, da se danes ne zmorejo niti enega stavka slovenske, pred slovensko komisijo na nepojasnjen način napravile izpit iz slovenskega. Letos pa so bila njihova mesta vsled razpisa oddana slovenskim definitivnim učiteljicam in so tako te Nemke sedaj pravzaprav v zrak. Iz Maribora pa vendar ne bodo šle, ker si je znala vsaka pridobiti kakega slovenskega protektorja, deloma med vplivnimi rodoljubi, druge zopet pri županu Grčarju, pri klerikalnem nadzorniku Finku. Javna tajnost v Mariboru je, da hočejo ti g. spodje vsak svojo ljubljenočko obdržati v Mariboru in so tako prišle te Nemke pri vseh razpisih vsled vpliva župana Grčarja in nadzornika Finka v tem predlogu, medtem ko si tega priznanja zaslužne slovenske učiteljice, ki so leta in leta delovale na deželi, ni so mogle pridobiti. V mariborskih okolici in v mariborskih krajih, kjer ni nevarnosti ponesrečevanja, pa ne morejo nadomestiti učiteljskih moči, ker ni prošilev za te oddaljene kraje. Zakaj ne pošljejo Nemk tja, ali morajo še sedaj uživati sladkost privilegijev? Na slovenskem Koroškem so povsod izgnali slovensko učiteljstvo, nihče si ne more predstavljati, da bi bila nameščena kaka slovenska učiteljica še kjega deželi ne, kako šele v Celovcu! V Mariboru pa se je vnelo med slov. učiteljicami že neprijetno pruborstvo, ker se šopirijo na njihovih mestih še Nemke. Ali je vsega tega treba?

Smrtna kosa.

V Ljubljani sta umrla: Lina Verbičeva, soproga profesorja Fr. Verbiča, in Alojzij Iskra, poduradnik državne železnice.

V Mokronogu je umrla Anica Demšar, rojena Pleškovič, soproga višjega živinozdravnika Ivana Demšarja.

V Gradcu je umrl v Ljubljani splošno znani restavracija na južnem kolodvoru v Zagrebu, Franjo Krvarič. Pred svojim odhodom v Zagreb je imel Perlesovo restavracijo. Pokopali so ga v Zagrebu.

Carinik na opolčki poti.

V Maribor sta prispela dva Dalmatina, ki sta hotela v Ameriko. Ker sta imela pri sebi precej zlata, ju je carinik opozoril, da ga morata izmenjati, ker je izvoz zlata prepovedan. Dalmatina sta res odšla v mesto, za njima pa neki carinski agent, ki se jima je ponudil, da ju spravi takoj v vlak.

Članstvu vseh tukajšnjih podpor-nih društev. V ta namen sta bila že dva sestanka, ali desedaj se ni moglo še kaj koristnega ukreniti. Zavoljo tega se je sklenilo, da se vsem društvom, kar jih zboraže v Slov. Domu, pojasni in da potem vsako društvo o tem razpravlja. Tako pridemo do dobrega zaključka pri prihodnji seji 29. oktobra.

Ivan Varga.

(Opomba. Za četrtkovo številko je dopis, žal, prepozno došel. Uredništvo.)

ako mu izročita vsak po 100 Din. Dalmatina sta bila s tem zadovoljna, a imela sta smolo. Blizu kolodvora je redar vse tri aretirati in izročil državnemu pravdniku.

Podpora po elementarnih nezdodah oškodovanim.

Finančno ministrstvo je dovolilo dva milijona dinarjev za pomoč po elementarnih nezdodah prizadetim v Jugoslaviji. Od te svote odpade na Slovenijo 150.000 Din.

Ne pošiljate denarja v pismih!

V Mariboru so aretirali neko pošto uradnico, ki je osumljena, da je kradla denar iz pisem. Prišli so ji na sled na ta način, da je odpošiljatelj, ki mu je izginil denar, poslal drugega dne zopet denar z rekomandiranim pismom in ga potem pred ekspedicijo zahteval nazaj. Pismo pa je bilo že odprto in manipulirajoča uradnica ni mogla utajiti svojega dejanja.

Poročil se je.

V Ljubljani trgovca Mijo Radojčič z gospodično Zofko Modic.

Ljubljanski tatovi na delu.

Trgovcu Josipu Gore sta v Hirske ulici dva neznanca ukradla kolo, vredno 16.000 K. Ker sta bila kmalu opažena, sta pustila kolo in zbežala.

Ivanu Janežu je bilo ukradeno kolo. Že naslednji dan pa je Janež na Dunajski cesti opazil neznanca na svojem kolesu. Zgrabil ga je in izročil redarju.

Posestniku Ignaciju Jevčevarju iz Vodič je bilo ukradenih 20.000 kron.

V hotelu "Slon" je bilo gospej Adeli dr. Dečkovi iz Celja ukradeno zlato inje v vrednosti 200.000 kron.

Čestitarji Antonu Slabetu iz Podsmreke je bilo ukradeno motorno kolo, vredno 22.000 kron. Jožici Bedenik pa zlata zapustna ura, vredna 6000 kron.

Tudi v okolici Ljubljane se vrše tatvine noč za nočjo.

Okradeni učiteljci.

Na Kalu pri St. Janžu na Doljenjskem so doslej neznan tatovi vlomili v stanovanje tamkajšnjih učiteljic Zere Uršič in Pepee Ivančič ter jima odnesli vse, kar je le bilo mogoče odnesti: obleko, oblačila, posteljino, zlato in druge predmete. Škoda se čini na približno 100.000 kron.

Smrtna kosa.

V Ljubljani sta umrla: Lina Verbičeva, soproga profesorja Fr. Verbiča, in Alojzij Iskra, poduradnik državne železnice.

V Mokronogu je umrla Anica Demšar, rojena Pleškovič, soproga višjega živinozdravnika Ivana Demšarja.

V Gradcu je umrl v Ljubljani splošno znani restavracija na južnem kolodvoru v Zagrebu, Franjo Krvarič. Pred svojim odhodom v Zagreb je imel Perlesovo restavracijo. Pokopali so ga v Zagrebu.

Za gradbo sanatorija za jetične na Golniku

je minister za socialno politiko dr. Zerjav poleg budžetskega kredita v znesku 1 milijona kron odredil še izreden kredit v znesku 6 milijonov kron. En del tega poslednjega zneska naj se uporabi za ureditev novega poslopja na Mirju v Ljubljani, koje naj služi kot centrala za pobijanje jetike v ljubljanski oblasti. Ministrstvo za socialno politiko boče v tej centrali združiti interese invalidske in splošne zdravstvene službe z interesi bolniškega zavarovanja in s privatnim karitativnim delom. Slično sodelovanje invalidskih zavodov z napravami socialnega zavarovanja se namerava izvesti po možnosti po vseh oblastih, predvsem pa se bo razen Golnika razvilo do popolnosti sanatorije na Prestovcu pri Zagrebu in v Surdulici pri Nišu v Srbiji.

NAZNANILO IN PRIPOROČILO

Cenj. naročnikom Glasa Naroda v Pennsylvaniji poročamo tem pot, da jih bo obiskal naš potovalni zastopnik

Mr. JOSEPH ČERNE,

kateri je pooblaščen nabirati na ročnino za naš list; zatorej prosimo rojake, da mu bodo kolikor mogoče naklonjeni.

Slovenje Publishing Co.

Peter Zgaga

Niti revščina, niti bogastvo ne napravi vzornega moža.

Veliko se je pisalo o tri dni starem otroku v neki ameriški porodišnici, ki je parkrat zaporedoma čisto razločno in jasno rekel besedo "mother".

To je vse lepo in lahko mogoče.

Toda jaz vem še eno boljše. Nekoč je bila v vasi komedija.

Komedijant je nabil na šotor velik lepak, na katerem je bilo sliki in besedo povedano, da ima pet mesecev starega otroka, kateri zna že brati.

Vse je drlo notri. In čudo božje, v zibelki, v plenice povit, je ležal otrok ter držal časopis v roki.

Vse se je ljudem čudilo. Vse je hodilo gledat otroka pet dni zaporedoma.

Sesti dan, ko je komedijant že pospravil svojo šaro, ga je še le nekdo vprašal:

— Ali ve otrok, kaj čita?

— Tega pa ne morem povedati. On zna že brati, govoriti pa še ne.

Grški kralj je moral odstopiti. Kam bo šel? Kam drugam kot v Jugoslavijo. Njegova bližnja zlahta na jugoslovanskem dvoru se ga bo menda vsaj usmiliła.

Nekdo je pisal v Opatje Selo na Primorskem pismo, pa mu ga je laška pošta vrnila s pripombo, da ne vedo za tisti kraj. Italijani so namreč prekrstili Opatje Selo v "Opachiasella".

Naš narod je pa prekrstil "viteške osvobodilce" v čisto navadne "laške barabe".

In ta prekrstitev drži ter bo držala zavedno.

Rojak mi je pokazal pismo svoje žene, ki noče o njem ničesar več slišati. Pismo se končuje z besedami: Jaz sem si pa drugega izbrala, mladega in lepega.

Take odkritosti se nisem nadal. Ponavadi misli vsaka, ki pravi svojem možu "ljubi mož", na lepega in mladega. Pa je zlo mek ženski toliko previden, da tega ne pove.

Ameriško delo bo zamoglo šele tedaj upati na boljše čase, ko bo izvolilo v kongres svojega prvega zastopnika.

Todaj bo smelo upati. Boljši časi za ameriškega delavca bodo pa tedaj nastopili, ko bodo tvorili v kongresu dvjetretinsko poosebljeni kajzerizem, se je čez Morda se zli komu ta razvoj prepovsna, toda najnovejša zgodovina nas uči, da se najbolj neverjetno najhitreje pojavi.

Nemčija, na primer, ki je bila poosebljeni kajzerizem, se je čez noč izpremenila v republiko.

Nekatere kompanije ponujajo v reklamne svrhe zastoj 50.000 ruskih rubljev.

Kdo more priseči, da ne bo enkrat napočil čas, ko bo en rubelj vreden petdeset tisoč ameriških dolarjev?

Vse stvarstvo je namreč vrteča se krogla.

Kar je zgoraj, mora enkrat spodaj priti, in narobe.

Kdo si je pred dva tisoč leti predstavljal, da se bo iz visoko kulturnih Rimljanov razvila taka barbarska zalega kot so današnji Lahij?

Zaroka med belgijskim princem in grško princezino se je razšla.

Razšla se je v hipu, ko je moral grški kralj odstopiti.

Iz tega je jasno razvidna "ljubezen", ki žene kralje, prince in princezine v zakon.

Zgodovina se vedno ponavlja. To, kar imamo sedaj v Ameriki se je baje že pred 5 tisoč leti zgodilo.

Kakor hitro je bil Noe zagledal suho zemljo, je sklenil v svojem sreč, da si ga bo naprešal par sodčkov.

Jugoslovanska

Katoli. Jednota

Ustanovljena l. 1898

Inkorporirana l. 1901

GLAVNI URAD v ELY, MINN.

Glavni odborniki.

Predsednik: RUDOLF PERDAN, 533 E. 185th St., Cleveland, O.
Podpredsednik: LOUIS BALANT, Box 196 Pearl Ave., Lorain, O.
Tajnik: JOSEPH FISHER, Ely, Minn.
Blagajnik: GEO. L. BROZICH, Ely, Minn.
Blagajnik neplačanih smrtin: JOHN MOVERN, 412 — 12th Ave. East, Duluth, Minn.

Vrhovni zdravnik.

Dr. JOS. V. GRAHEK, 843 E. Ohio Street, N. E., Pittsburgh, Pa.

Nadzorni odbor:

ANTON ZBAŠNIK, Room 206 Bakewell Bldg., cor. Diamond and Grant Streets, Pittsburgh, Pa.
MOHAR MLADIC, 1234 W. 15 Street, Chicago, Ill.
FRANK SKRABEC, 4822 Washington Street, Denver, Colo.

Porotni odbor.

LEONARD SLABODNIK, Box 489, Ely, Minn.
GREGOR J. FORENTA, Black Diamond, Wash.
FRANK ZORICH, 6217 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Zdravstveni odbor.

VALENTIN PIRC, 750 London Rd., N. E., Cleveland, O.
PAULINE ERMENC, 539 — 2nd Street, La Salle, Ill.
JOSEF STEELE, 404 E. Mesa Avenue, Pueblo, Colo.
ANTON CELARG, 706 Market Street, Waukegan, Ill.

Jednotino uradno glasilo: "Glas Naroda".

Vse stvari tikačje se uradnih zadev kakor tudi denarne posiljitve naj se pošiljajo na glavna tajnika. Vse pritožbe naj se pošilja na predsednika porotnega odbora. Prošnje za sprejem novih članov in bolniška splošna naj se pošilja na vrhovnega zdravnika.

Jugoslovanska Katoliška Jednota se priporoča vsem Jugoslovanom za obliko pritožb. Kdor se pošilja član te organizacije, naj se zgladi tajnika bližnjega društva J. S. K. J. Za ustanovitev novih društev se pa obrne na gl. tajnika. Novo društvo se lahko ustanovi z 5 člani ali članicami.

Jugoslavija irredenta.

Trpljenje vjetnikov v Rusiji.

Alojzij Mužik iz Kojškega, ki se je te dni povrnil iz ruskega vjetništva in kik je presel usmiljena srca pomoči, piše v Edinosti sledeče: V vojaško službo sem moral iti leta 1911. Leta 1914. pa sem moral na bojišče. Ker sem bil ranjen, so mi poslali domov. V decembru 1915 sem odšel zopet na rusko bojišče. Meseca januarja 1916 sem bil vjet, Odpravili so me v notranost Rusije, kjer sem opravil službo vrtarja pri grofu Ferščinskem do zloma caristične Rusije. Prišli so boljševiki, ki so umorili grofa, grofice in njuno hčer ter zapeljali groščino. Jaz sem nato pretrpel toliko, da bi ne prišel tega niti najhujšemu sovražniku: v Petrogradu, Moskvi, Vladivostoku, Tivinskem in Omsku. V vseh večjih mestih je veliko pomankanje; pomira na stotine ljudi dnevno vsled gladi, ki je tudi posledica lauske, splošne suse. Posebno pa mlajši rod je skoraj popolnoma izginil. Ker ne morejo priznati sedanje vlade, so izgredi vsakdanji dogodki. Z eno besedo: v državi ni nobenega reda.

A bilo bi lahko vse drugače, če bi se hoteli ti nesrečni boljševiki spametovati! Ali, kaj je njim nezmerne gorje, ki ga mora trpeti nesrečni ruski narod! Neustano se vrše tatvine, ropi in umori. Ljudje so izgubili vsako blago čustvo in vsako usmiljenje. Dnevno poročajo časopisi o takih grozotah. Nad 5 mesecev sem taval po Rusiji v neopisnem trpljenju, brez strehe in brez vsake pomoči, napol nag, brez vsakega perila, poln uši in brez vsake hrane. Zgodilo se je, da sem hodil 5 dni, ne da bi videl kako hišo. Prenočeval sem v gozlu, kjer nisem čul nič drugega, nego tuljenje in rjočenje divjih zveri: medvedov, volkov in drugih. V zadnjem času sem dobival v vjetništvu hrano 3-krat na dan, toda v tako pičli meri, da bi lahko hkratu pojedel in še bi ne bil sit. Ubogi vjetniki so popolnoma obupani, ker ne morejo ne živeti, ne umreti. Edina rešitev bi bila za njih, ako bi se mogli povrniti v domovino.

Himen.

V Bazovici sta se poročila Ivan Mahnič z Josipino Krizmančič.

Smrtna kosa.

V Hrašah pri Postojni je preminul posestnik Jakob Morel. Pokojnik je bil široko znan po vsej Pivki in vipavski dolini. Živo se je zanimal za politične dogodke in za vse, kar je v zvezi s položajem našega naroda.

Posledice hude vročine.

V Trstu je zadnje tedne prišla huda vročina, ki je imela tudi posledice. Neke noči se je po ulici Ugo Foscollo sprehajal popolnoma nag človek. Njegova nagota pa ni bila nevarna javni morali, zakaj vsakogar, ki se je upal pogledati ga in se mu približati, je neusmiljeno udaril z debelo gorjačo. Konečno je prihitel na lice mesta Treves, ki je nesrečnega spravil v opazovalnico. Piše se Anton Zidarič, stanojoč v ulici Rossetti 43. Treves je bil poklican tudi v ulico Madonna 20, kjer se je bil Rad. Susić zaprl v svojo sobo ter tako razsajal, kakor da bi bil v sobi volilni šed. Tudi ta je bil odpeljan v opazovalnico.

Slabi živci.

Treves je bil poklican v ulico Venti Settembre v Trstu, kjer je zletela pesalka Lavra Červa iz Zadra kakor besna kričala na nekega mladeniča ter se ni dala pomiriti. Treves je vzklonil odpeljal v opazovalnico. Vzrok živčnega napada je najbrže kokain.

Nezanesljiva služkinja.

Vincenca Kovačič, stanojoča v ulici Areata 11 v Trstu, je že dlje časa opazala, da ji zmanjkuje perila. Konečno je padel njen sum na 31letno služkinjo Marijo Ban, ki je bila aretirana ter je priznala več tatvin v skupni vrednosti kakih 500 lir. Z ozirom na to, da ima Marija Ban malo dete, je bila izpuščena svedbo, morala pa bo odgovarjati za svoje čine na sodniji.

Aretacija naselneža.

27letni Marij Zleta je bil v Trstu aretiran radi nasilnosti proti mestnim stražarjem. Odgovarjati mora tudi radi krive prijave.

October 1.**S TEM DNEVOM SE PRIČNE OBRESTOVANJE ZA NOVE VLOGE NA**

Vladimir Levstik:

VISNJEVA REPATICA.

(Nadaljevanje.)

"Vse po vrsti, gospod grof, vse lepo zaporedoma!" je povzel suplent. "Se pravi, takrat je bilo res... hotel sem reči, misliti so, da je... V resnici pa je bila samo izgubila zavest, in nogo si je izvil, in dvoje, troje neznatnih prasl — ubožica! — ki bodo zacepljene, preden mine teden dni. Ko je prišel zdravnik, je že govorila! Toda nesreče s tem ni bila popravljena, zakaj ostal je še oča Pohlin..."

"Kaj pravi on?" je poskočil steničar. "Glovo stavim, da se iz raža nocoj samo po latinsko."

"In še drugače, Bog se usmili! Vidite, jaz stopim v sobo, kakor sem dejal, in toliko da me zavrsnem, ko vidim siroto živo... Nu kajpak, pred njo stoji Pohlin, ki maha z rokami, cepeta nogo, kriči, bruha pene, pleše kakor obsejen fakir in — žalobog! — celo klofuta nesrečnico. 'Tak tako!' vpije nad njo, v takšno sramoto si pripravila svojo glavo! Zavlačugala si slavo svojih prednikov, stoletja časti in viteštva! Quousque tandem! Čast in kariero tvojege očeta ti ni bila toliko, da bi bila ukrotila svoje plebejske mesene strasti! Kako naj bom zdaj povznan v plemiški stan? Kako naj postanem enkrat naučni minister, ko je policija prišla me jo rohohorodno heer zarradi populicne nečistihistosti!" Tulil je kakor bivol, mislil sem, da se mora vsak hip razleteti; o njegovih velikih ambicijah, pa, priznam, nocoj nisem imel niti pojma. 'Kako', je besnel, 'kako naj zdaj prikažujem, da bi te grof — ?' Tu se je pripovedovalec ugriznil z jezik. 'A čemu', je povzel, kakor bi ošteval samega sebe, 'čemu ponavljam vse tiste krivične budalosti? Bilo jih je brez števila; kdor bi mi bil verjel, bi moral imeti Vido za Mesalino, ki je sama zakrivila vse. Ubožica je imela, da bi se bil kamen usmilil, tudi midva z gospo sve se pridružila njenemu molodovanju in dokazovanju. Trinog je nazadnje uvidel, da so njegovi očitki nezmislivi — rajši bi rekel, bogokletni! Ali to ga ni pomirilo, ni si bil dovolj olajšal sra. 'Tak tako!' je zaoral iznova, 'mari misliš, da si opravičena, ako je on edini zakrivil vse? In tvoja deklška čast? Ali res nisi imela v sebi toliko heroizma, da bi bila sledila kolatinski Lukreciji, o kateri uči zgodovina, da si je porinila bodalo v srce, ker je bila onečašena po Tarkviniju Superbu? Ah, v svojem plebejstvu nisi bila zmožna dejanja, ki bi bilo v ponos in tolažbo tvojemu očetu! Ni si dal dopovedati, da je uboga dekle storilo s svojim skokom skozi okno ravno tisto kakor njegova Lukrecija, če ne dosti več, zakaj Lukrecija je bila, kolikor se da dognati, zares oskrnjena, dočim je v našem slučaju o tem še govoriti greh. In tudi, je dejal, magari če je skočila; izbrala si je sramotno smrt. 'Kako navadno, kako proletoško si hotela končati! Vsaka dekla se zna vreči skozi okno... Sicer pa si igrala zgolj komedijo ter preračunala skok tako, da se ni bilo bati hudega! Mari ne čutiš nesrečnice, da zate ni več življenja na tem svetu? Izgubila si do bro ime; tudi če nisi kriva, te bodo imeli za vlačugo in kazali s prestom za teboj... Le s tem, da pokoplješ svojo smrt v grobu, moreš otepi svojo čast in ostati beli, ki bo vredna svojega očeta!'"

"Blaznost", se je stresel grof. "Zločinska blaznost!"

"Pretepem ga lastnoročno," je izjavil naračunovec z glasom srdečne odločnosti. "Še jutri, v konferenci sobi."

"Nikateri se ne zaresite," mu je segel v besedo Križaj. "Saj se je vse končalo po sreči. Pohlin je imel — v izvestnih mejah! — celo prav. Kar je rekel o dobrem glasu in o tem, da se bo svet s prirojenjo človeško hudobnostjo naravnost niti verjeti najslabše, je gola resnica in priča o točnem

opazovanju, ki dela profesorju čast. Tudi jaz sem mu moral natihiem pritrditi v tem pogledu, čeprav je njegovo divjanje prisegalo meje. In resna misel me je obšla: misel na to, kar bi bil moral takoj storiti. 'Gospod kolega', se oglasim in stopim korak naprej, ko je Pohlin za hipee premolknil, 'gospod kolega, stric ali ako podobno... Soglašam se z vami, da utegnejo podle, brezvestne in zavržene kreature izrabljati obžalovanja vredni dogodek nocojsnje noči ter odrekati Vido o, kar je po sodbi moje malenkosti izvršeno nad sleherni dvom; mislim pa, da pošten in pravičen človek, kakršni je, hvala Bogu! vendar še nekaj na svetu, vzlic temu ne more izreči njenega imena drugače nego s sočutjem in vsakim katerim najglobljim spoštovanjem.

Nemara se res odvrne od nje tainoni, ki premore več vnanjega ugleda ko prave, srčne časti in več bogatstva kot idealizma; toda Vidina krepost s tem ni ovržena, in jaz, Milan Križaj, bi bil le srečen, ako bi smel stati zanjo pred vsemi ljudmi. Bogat nisem, inmetnik po službi tudi ne, ali po-

šten človek sem in napisal sem par stvari, ki so žele pohvalo! Trdno upam, da se ne bo nihče drznil dvomiti o Vidi, ako ji — prav nocoj in spričo tega, kar se je zgodilo! — v dokaz spoštovanja ponudim svoje ime; svet bo verjel, da sem jo zaslužil le, ker ni madeža na njeni časti."

Oba sta mu pritrdila, čeprav sta se v srečo namuznila upanju, da bo svet verjel tem rajši, ker je Milan Križaj 'napisal par stvari'.

"Ne morem vam povedati," je nadaljeval suplent, "kako so moje besede razveselile gospo Pohlinovo, zlasti pa Vido! V njenih očeh sem bral ta hip razločno, kako rada me je imela od nekdanj; glasno je vzkričnila, vzlic bolni nogi se mi je vrgla na prsi ter zajokala, ne več od žalosti, nego od pravega, resničnega veselja.

(Dalje prihodnjič).

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA" NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDR. DRŽAVAH.

Voz žalosti.

Napisal Fr. Oklešen — New York City.

Sobotnega popoldne sem stal na oglu široke ulice, ki vodi iz zahodne Havane v krasno predmestje Vedado, kamor beže bogati trgovci po končanem dnevnem delu. Čakal sem kare, ki me je imela ponesti tako daleč ven, tja do Mariannae ob morju, kjer sem nameraval maščevati se nad neusmiljenim solncem in ga popopiti v hladnih morskih valovih.

Pred menoj je mrgolelo brezštevilno vsakovrstnih komarjev, od tistih malih, ki se skoraj ne vidijo, pa se silno čutijo, pa do onih iz Detroita importiranih, ki so večji in povsod skačejo. Kot zgubljen med temi zadnjimi, je pridrdral tudi velik policijski mrežni voz, v katerem sta se nahajala dva potnika, eden belo in drugi modro oblečen. Navidezno je bila ulica zablokirana ne daleč proč, ker procesija je naenkrat zadremala, in policijski voz se je ustavil ravno pred menoj.

Kakor prisiljen od nepoznane moči, sem uprl svoj pogled z večjim pozantom v to ječo na kolesih, in spoznal sem v modro oblečenem potniku starega prijatelja, policaja Jordana, ki me je pozdravil z roko. Poznala sva se že od tedaj, ko smo imeli splošno stavo v luki, kjer so bili bogati trgovci prisiljeni upogniti svoje plebejske hrbte in nakladati svoje blago na vozove, ki so jih morali voditi njih uradniki iz pisarne, pod varstvom policajev.

Obrnil sem se nato na belo oblečenega potnika, ki je sedel na klopi, kot ptica v kletki. Njegov hrbet je bil obrnjen proti meni in v svoj obraz je imel skrit v rokah. Precej so me presenetili njegovi beli lasje.

"Karamba, Jordan, kaj pa imaš tam? Ali si oropal kako zavetišče za starce?" sem smeje vprašal policaja.

"Ne, samo zaljubljenega starca imam, ki se je dal od svoje babe za nos voditi. Pa vstopi in ogledaj si ga, če te zanima."

"Zaljubljenega starca voziš?" sem vzkliknil začuden in se približal. "Daj, da si ga malo ogledam!" in splezal sem na voz.

Nenadoma se je vzdignila bela glava, suhe roke so padle naklop poleg upognjenega telesa, in stari potnik je uprl v mene svoje začudene, žalosti polne oči.

"Za Boga, don Joakin, kaj se pa vam je vendar pripetilo?" sem ga vprašal vse iznenaden, ko sem spoznal v starecu svojega nekdanjega klienta in prijatelja, malega trgovca prav dobrega imena, ki je imel svojo prodajalno živl v Vedado.

"Ola, Frank! Niš se ni zgodilo," mi je odgovoril z žalostnim in trudnim smehom.

"Se bom pa malo s teboj peljal, Jordan", sem zaklical policaju, ko se je voz zopet začel pomikati v procesijo, in sedel sem poleg starca Joakina.

"Že dobro, toda boš doli skočil predno dojdemo v Vivak", mi je odgovoril Jordan.

"Zakaj pa vas peljejo v Vivak, don Joakin? Povejte mi če vam morem v čem pomagati!"

"Je že prepozno, Frank! Preveč sem ljubil žensko, ki je bila premlada zame; pa sedaj je že več ni. Kar obesimo me naj, saj mi je vseeno!"

"Toda vaša gospa soproga..."

"Danes zjutraj sem jo ubil..."

"Ubili ste... vašo... soprogo..."

"Da! Varala me je! Pa vendar je imela prav in ji več ne zamerim — bila je tako mlada... in jaz tako star... Sedaj vse razumem, vse... Prej sem bil slep."

"Toda, to je vendar nemogoče, don Joakin! Tu mora biti kaka strašna pomota. Vaša soproga, tako prijazna in tako dobra, je bila nemožna igrati z vami na tak način!"

"Pa vendar je res. Sedaj mi je vse jasno. Titaj je postala moja žena ko je imela samo sedemnajst let, in jaz sem jih imel petdeset. Kako bedast norec sem bil tedaj. Pa kaj, saj sem jo vendar tako strašno ljubil, in tako srečen sem bil z njo! Ali mislite vi mladi, da mi starci ne znamo ljubiti?"

"In ko sva dobila sinka, je postala brezmejno moje veselje. Zopet sem bil mlad in prepeval sem, ko sem delal, noč in dan, ker zaradi njiju dveh sem želel postati bogat."

"Tako so potekla leta, sladka in polna veselja, in moja trgovina je rastle in se množila. Kmalu sem potreboval sodelavca, in vzel sem si sodeložnika, da bi mi pomagal z delom. Bil je to mlad in pošten človek; pa kaj bi o njem govoril, saj ste ga dobro poznali; Antonio je mnogokrat od vas živila kupil."

"Sinček je lepo rastle in naša trgovina je rastle z njim. Dečko je že imel deset let, učil se je pridno v šoli, in bil sem zares ponosen. Anonio ga je imel prav rad, in žena se ga ni mogla nikoli dosti nagledati."

Don Joakin je prenehal nekoliko in si zopet pokrtil obraz z kroščenimi rokami; voz se je sedaj premikal počasi, kakor da bi se mu ne mnilo domov. Moj pogled je skakal po starih, težko zamrečenih hišah, ki smo jih pa-

V SPOMIN PADLIM VOJAKOM.

Pogled na spomenik, katerega so pred kratkim odkrili v Haute Chevauch, Francija. V spomeniku so vdobljena imena onih Amerikancev, ki so padli v tamošnji okoliščini.

šali za seboj na obeh straneh sedaj ozke ulice; nisem mogel ziniti niti ene besede.

"Pa kaj se hoče! Sedaj je nemogoče popraviti storjenega zla," je vzkliknil nenadoma, med tem ko je povzdignil svojo belo glavo in me zopet žalostno pogledal.

"Pred tremi tedni me je povozil avtomobil, ko sem iz kare izstopil, in ponesli so me v bolnico z zlomljeno nogo. Na potu sem izgubil krvi, in naenkrat sem se počutil starega in brez moči."

"Kmalu potem je prišla Titaj v bolnico. Bila je prav ljubezniva z menoj, in strašno je čutila mojo nesrečo. Pred odhodom, že pozno zvečer, mi je obljubila vrniti se prihodnji dan; toda prišla ni. Neznano me je to presenečilo; pogrešal sem jo toliko in bil sem tako žalosten, ko je prišla noč, ne da bi jo bil ugledal. Bilo je to prvič odkar sva živela skupaj, da sem bil cel dan od nje."

"Prihodnji dan tudi ni prišla, niti pozneje. Cela dva tedna je nisem videl, amigo. Kaj se ji je pripetilo? Moj Bog, ali je tudi ona bolna? Zakaj nisem mogel rabiti svoje noge, da bi šel k nji in ji pomagal, če potreba? Nepopolno tem trpel tista dva tedna."

"Drugo nedeljo popoldne je prišel sinko. Kako sem se razveselil, ko sem ga zagledal. Sedel je poleg postelje in mi govoril o svojih knjigah, o svojih igrah, in sam ne vem kaj še."

"In mati, zakaj ne pride toliko časa? Ali je bolna?" sem ga vprašal kakor hitro je prenehal.

"Kako, mati? Saj je vendar šla semkaj vsako noč. Okoli devetih zvečer je vedno šla ven in se ni povrnila od dveh ali treh zjutraj."

"Omenel sem popoldne ko sem slišal sinov odgovor. Pohabljen noga me je nenadoma tako zabolela, da sem čutil bolečine do dna svojega sra. Nisem mogel razumeti prav, kar mi je bil ravno povedal naš dečko."

"Kako naj vam opišem svojo bol, svoje skrbi, svoje strašne sumnje? Toda, kako dvomiti o Titaji, moji zvesti tovarišici tolikih let! Nemogoče! Pa vendar, kaj je delala zunaj tako pozno v noč? Sem se vprašal, in začel sem dvomiti... Amigo Frank, kadar se dvomi o ženi, o to je strašno; še bolj strašno je kot pekló..."

"Vsekako, prosil sem Boga, da bi se mi noga brzo zacelila, ker moja edina želja je bila vstati in hoditi, da bi tako zvedel resnico in dokončal svoje trpljenje. Zaprošil sem zdravnika, da bi me poslal domov, toda ni hotel privoliti."

"Prešli so štiri dnevi. Popoldne nemogoče mi je bilo ostati dalje. Okoli ene zjutraj sem vstal iz postelje, pograbil palico v kotu, ki jo je bil morda zapustil kak prejšnji bolnik, in stopil sem naprej; pogledal sem doli po mrkem hodniku, in bilo ni nikogar. Noga me je grozno bolela, toda kaj zato? Dospel sem tisto do vrat

in takoj sem bil zunaj v nočni temoti. Kako sem prišel domov, se ne spominjam. Odprl sem vrata, vstopil in prižgal luč v prodajalni. Vse je bilo v redu; Antonio je prav reden in skrben človek. Šel sem v spalnico počasi, da bi me ne slišali. Sin je sladko spal, toda spalnica moje žene je bila prazna. Potipal sem najino postelj, belo in mehko; Titaje ni bilo nikjer. Začel sem se tresti kot v mrzlici; noga mi je krvavela od rane, in sree mi je krvavelo od še večje, smrtne rane."

"Ugasnil sem luč in se podal v prodajalno; tam sem sedel na stol in čakal in obupnosti. Nenadoma sem zaslišal bližajoče se glasove. Stopil sem k oknu in zrl v nočno temoto. Prihajala je Titaj, in spremljal jo je Antonio, moj sodeložnik. Kri mi je skočila v glavo, zdelo se mi je da bom padel, in zagrabil sem z vso močjo železno omrežje na oknu."

"Prišla sta do vrat; zaslišal sem poljub in potem krepke stopinje ki so se brzo oddaljale. Titaj je vstopila in odvila luč, v ko je svetlobi sem zapazil njeno radostno in zadovoljno obličje. Še me ni bila zapazila."

"Kje si bila?" se mjo vprašal. "Kakor, da bi jo strela zadelo, tako je osupnila pred mojim nepričakovanim glasom, ki je jedinel kot iz daljne temote."

"Ti tukaj, Joakin?" je zajelajala in skoraj padla na stol.

"Ali sem se zavedel svojih dejanj sedaj? Moje oči so videle vse ako rdeče; kri, ki je eurkala iz moje pohabljenega noge; kri ki je bila iz mojega ranjenega sra — iz ubogega starega sra, ki mi ga je bila raztrgala ona zver, ki je sedela na stolu tam pred menoj in me gledala z zasmehom v očeh, brez vsakega usmiljenja."

"Iskal sem zavetišča pred izdajalskimi pogledi one grozovite tigrinje. Stal sem blizu mize, in hipoma so padle moje oči na dolgi nož, s kojim smo rezali slanino — vi se spominjate, kaj ne da, tistega dolgega ki je bil vedno nabrušen kot britev. Nevedoma mi je roka posegla po orožju, ki ga je bil sam vrag položil pred me... in sunil sem enkrat, dvakrat — trikrat sem sunil, prav doli do dna njene duše! O amigo Frank, kar vse je krvavelo pred mojimi očmi..."

Zopet si je pokrtil svoj obraz z suhimi rokami in začel je tiho ihteti. Hotel sem izpregovoriti kaj v tolažbo, toda brez uspeha; nisem mogel odpreti svojih ustnic.

"Beži, Frank; voznja je končana", je mahoma zakričal Jordan ko se je voz vstavil na oglu ravno pred Vivakom, jetnico ki se je dvigala pred nami s svojim začrnelim zidovjem kot strašna zver, koje žrelo nikdar ni napičeno."

"Nesrečen don Joakin", sem zamrmral naposlednjič... ter brzo izstopil in hitel kar najdalje proč od žalostnega voza."

Uboga, stradajoča Nemčija!

Victor Aubertin poroča: Nakega jutra sem se v Halle seznanil zneko damo iz Frankfurta. V čakalnici na železniški postaji je čakala na vlak v družbi svojega majhnega sinčka. Jedli smo pri isti mizi in dama ter njen mali sin sta vsak zavžila velik krožnik stopenih jaje ter veliko porelo surove šunke.

Nato je prišel vlak in stopili smo vanj skupaj. Kmalu potem, ko seje odpeljal vlak, je prišel skozi voz natakak, ki je rekel: — Prosim, sedite za prvi obed. — Dama iz Frankfurta je sklenila iti v jedilni voz in jaz sem odšel z njo.

Tekom obeda smo govorili o veliki draginji, ki vlada v Nemčiji in dama je neprestano govorila "o naših sovražnikih, ki nas hočejo izstradati". Zavžili pa smo medtem krompirjevo juho, jezik, pečeno teletino z rižem ter sladko omako.

Ko smo končali, smo se vrnili v svoj vagon, kjer sem si jaz prižgal smodko. Dama iz Frankfurta pa je odprla svojo popotno torbico, ki je bila do vrha polna sandwichev. Vzela je zase en sandwich ter dala nadaljnega svojemu izstradanemu sinčku.

Vaši sorodniki, prijatelji in znanci v starem kraju

kupijo vožnji listek za pot v Ameriko najugodnejše z ameriškim dolarji. Proti predložitvi potrjenega potnega lista za v Ameriko mi lahko izplačamo ameriški denar v uradu Jadranske banke v Ljubljani in v Zagrebu, toda znesek za posameznega odraslega potnika ne sme presegati \$240.

V Italiji in zasedenem ozemlju pa lahko izplačamo brez izjeme vsakemu poljubne zneske v ameriških dolarjih.

Ako kaj ne razumete, pišite nam, da vam pojasnimo.

Frank Sakser Stat Bank, 82 Cortlandt St., New York, N. Y.

Bajka o nedolžnosti malih otrok.

Iz Londona poročajo: — Dr. Davis Forsyth, slaven kirurg ter pisec številnih knjig o duševnih boleznih, je imel tekom nekega predavanja v Zavodu za higijeno pripravljene težke udarce za one navzoče, ki vidijo v otroku simbol srečne nedolžnosti. Napadel je namreč teorijo o nedolžnosti otrok ter izjavil, da je ta nedolžnost bajka.

— Če sprejmemo princip živalskega razvoja, — je rekel, — smo brez dvoma velik bližje zivalim takrat, ko pridemo na svet.

— Otroci, mesto da bi bili zlati, čisti in nepokvarjeni, kakor domnevajo številni ljudje, imajo primitivne, neanalizirane instinkte ali nagone najbolj krute vrste. Jasno je opaziti v prvotnih razvojnih stadijih človeške impulze in nagone, katerih se v poznejšem življenju sramujemo.

— Otroci so podvrženi istim čustvom in nagnenjem kot odrasli ljudje. Ljubezen, ljubosumnost, sovraštvo in strah, — vse to je očitno pri otrocih in celo otroški sobi.

— Majhni otroci se morejo ozirati na življenje le s sebičnega stališča. Upoštevanje svoje lastne vrednosti in odličnosti je razvito pri otrocih preko vseh mer in le z največjo težkočo zadržujejo svoje nagone in impulze. Tudi ne drže obljub, katere so dali svojim materam.

Povsem napačno je domnevati, da se ne brigamo za ljubezen do časa, ko postanemo spolno zreli. Le malo je dečkov in deklic, ki hodijo na družabne otroške prireditve, in ki nimajo medsebojnih ljubavnih afer.

— Največja težkoča, na katero zadene mati, — je zaključil dr. Forsyth, — je odvrti sramoljubav, katero čuti vsak otrok v svojih prvih letih življenja ter jo obrniti proti gotovemu predmetu. Če se ji to ne posreči, seje seme duševnih neredov za svojega otroka.

Frank Sakser State Bank
82 Cortlandt Street, New YorkGENERALNO ZASTOPSTVO
JADRANSKE BANKE
in vseh njenih podružnic.

JUGOSLAVIJA

Beograd, Celje, Cevtati, Dubrovnik, Ercegovci, Jelen, Korčula, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Sarajevo, Split, Šibenik, Zagreb.

ITALIJA

Trieste, Opotica, Zadar.

NEMŠKA AVSTRUA

Buda.

IZVEŠUJEMO hitro in po eni denarna izplačila v Jugoslaviji, Italiji, in Nemški Avstriji ter izhajamo čeke v kromah, lirah in dolarjih, plačljive na vpogled pri Jadranski banki in vseh njenih podružnicah.

PRODAJAMO posredno in železniške vozne listke na vse kraje in za vse črte. (Vidi zgoraj kretanje parnikov.) Kadar ste na potu v staro domovino in se nahajate v New Yorku, se vam bo izplačalo, ako se zglasite glede vrednote vaših denarnih zadrž pri ravnanju naše banke v prvem nadstropju brez ozira na to, ako kupite posredni listek pri nas ali ste ga morda kupili drugje. Zanimani se nam pri Jadranski banki izvaarodno ugodni pogoj, ki bodo veliko koristili za vse one, ki se še ali se bodo posluževali naše banke.

Frank Sakser State Bank

Praktični
Računar

Priročna žepna knjižica, ki ima vse kar je v kupčiji potrebno, že natančno izračunjeno, kakor tudi za izračunjenje obresti.

Knjižica je trdo vezana, stane 75c

SLOVENIC PUBLISHING CO.
82 Cortlandt Street : New York

KAPITAN BLOOD

NJEHOVA ODISEJA.

Spisal Rafael Sabatini.

Za "Glas Naroda" prevel G. P.

8

(Nadaljevanje.)

Edina priča, poklicana za kralja, je bil kapitan Hobart. Pričal je jasno in odločno, na kakšen način je našel vse tri obtožene in kako jih je prijel obenem z lordom Gildoy. Na povelje svojega polkovnika bi dal obesiti Pitta na mestu, a zadržale so ga laži jetnika Blooda, ki mu je natvezil bajko, da je Pitt plemenitaš ter upoštevanja vredna oseba.

Ko je končal kapitan svoje pričevanje, se je ozrl lord Jeffreys na Peter Blooda.

— Ali hoče staviti jetnik Blood priči kako vprašanje?
— Nobenega, moj lord. Kapitan je korektno navedel vse, kar se je zgodilo.

— Veseli me imeti vaše priznanje brez vseh pridržkov in zavijanj, ki so običajna pri ljudeh vaše vrste. Rečem vam tukaj, da bi vam taka zavijanja le malo pomagala. Mi vedno doženemo resnico, koncem konca. Bodite uverjeni o tem.

Rayness in Pitt sta na slični način priznala verodostojnost kapitanovega pričevanja, nakar se je v škrlat oblečeni najvišji sodnik oddahnil.

— Ker je stvar taka, nadaljujmo, v božjem imenu. Dosti imamo še opravka. — Niti sledu miline ni bilo v njegovem glasu. Bil je rezek in ustnica, skozi katere je prišel, so bile zaničljivo zakrivljene. — Jaz sem mnenja, Mr. Pollexfen, da ni treba ničesar ugotavljati, ko je vedar veleizdaja teh treh lopovov ugotovljena.

Todaj pa so čuli oni glas Peter Blooda, in ta glas je vseboval skoro smeh.

— Z vašim dovoljenjem, gospod lord, a treba je še marsikaj povedati.

— Njegovo lordstvo se je ozrlo nanj, najprvo s pristnim začudenjem vsprlo nezadržane smelosti, a pozneje z izrazom pritajene jeze. Rdeči ustnici sta dobili par neprijetnih črt, ki so izpremenile celo obraz.

— Kako to, lopov? Ali hočete zapravljati naš čas z brezkoristnimi izbegavanji?

— Želel bi, da bi čulo vaše lordstvo obenem z gospodje porotniki mojo lastno obrambo, prav kot mi je obljubilo vaše lordstvo.

— Tako se bo tudi zgodilo, — je siknil lord najvišji sodnik. Njegov glas je bil oster kot rezalo noža. Za trenutek so bile poteze njegovega lica spačene. Delikatno bela roka, ki je kazala nebroj modrih žil, je spravila na dan ročec, s katerim si je sodnik obrisal najprvo ustnici in nato tudi čelo. Ko ga je Peter Blood opazoval z očesom zdravnika, je spoznal, da je v tem trenutku plen bolečin bolezn, ki ga je uničevala.

— Kaj pa vam preostaja po vašem priznanju?

— Vi boste sodili moj lord.

— Radi tega sedim tudi tukaj.

— In tudi vi, gospode — Blood se je pri tem obrnil proti porotnikom, ki so se pričeli nemirno gibati sem in tja pod stalnim in iskrim pogledom onih sinjih oči. Samolastna obdolžitve lord Jeffreysa jim je je vzela ves pogum.

Peter Blood je stopil junaško naprej, vzravan in miren. Bil je obrit in njegova lasulja je bila skrbno počesana.

— Kapitan Hobart je izpovedal to, kar je znano njemu, — da me je našel na Ogleshorpovi farmi v ponedeljek zjutraj, po bitki pri Weston. Ni pa povedal, kaj sem delal tam.

Sodnik ga je zopet prekinil:

— Kakšen opravke ste pač imeli tam, v družbi ustašev, kojih dva, — lord Gildoy in Pitt tukaj, — sta že priznala svojo krivdo?

— To hočem ravno povedati vašemu lordstvu.

— Prosim vas, storite to, a požurite se, človeče. Če bi moral poslušati vse, kar bi sklobasali vi, ustaški psi, bi moral sedeti tu do spomladanskega zasedanja.

— Bil sem tam, moj lord, kot zdravnik ter obvezal rane lorda Gildoy?

— Kako? Vi nam hočete povedati, da ste zdravnik?

— Gradiral sem na Trinity kolegiju v Dublinu.

— Sveti Bog, — je vzkliknil lord Jeffreys in njegov pogled je splaval proti porotnikom. — Kakšen nesramen človek je to! Slišali ste izjavo priče, ki ga je poznal v Tangerju pred par leti, ko je bil članik v francoski službi. Ali ste čuli priznanje jetnika, da je govorila priča resnica?

— Da, kapitan je govoril resnico. Kar pripovedujem jaz sam, pa je tudi res. Bil sem vojak par let. Predno sem postal vojak, sem bil zdravnik, in od meseca januarja naprej sem se nastanil v Bridgewaterju ter lahko navedem sto prič, ki bodo potrdile mojo izjavo.

— Ni nam treba izgovarjati časa s tem. Spoznal vas bom krivim po vaših lastnih izjavah. Vprašati vas hočem le to: — Kako je prišlo, da ste bili vi, ki pravite, da ste bili miroljuben zdravnik v Bridgewaterju, pri armadi vojvode iz Monmoutha?

— Jaz nisem bil nikdar pri oni armadi. Nobena priča ni izjavila tega ter prisegam, da tudi nobena ne bo storila tega. Najnovejša ustaja me ni nikdar mikala. Celo stvar sem smatral za zloko, noben blaznost. Vprašati hočem vaše lordstvo, kaj naj počnem jaz, rojen in vzgojen kot papist, v armadi protestantskega prohoritelja?

— Papist, ti?

Vrhovni sodnik se je ozrl nanj s presunljivim pogledom. — Izgledaš bolj kot kak Jack Presbyter. Rečem ti, človek, da lahko duham presbiterijanca na štirideset milj.

— In meni se zdi čudno, da ne more vaše lordstvo, ki ima tako dober nos, zaduhati papista na razdaljo štirih korakov.

Na galeriji so bušniki navzoči v smeh, katerega pa je takoj zadušil presunljiv pogled vrhovnega sodnika.

Lord Jeffreys se je sklonil naprej na svojem sedežu. Dvignil je svoje drobno, delikatno roko, ki je še vedno držala ročec.

— Pustiti hočem vero na stran, za trenutek, prijatelj moj, — je rekel, — a zapomnite si, kar vam rečem sedaj. — Preteče je dvignil prst.

— Zapomnite si, prijatelj moj, da se ne more poslužiti noben človek vere v namenu, da zakrije z njo svoje laži. Ti imaš neprečeljno, neumrljivo dušo in ni ti stvari na svetu, ki bi se dala primerjati z njo glede dragocenosti. Pomisli, da se bo veliki Bog nebes in zemlje, pred kojega sodnim stolom boš stal ti, mi in vsi na dan sodbe, osvetil za vse tvoje laži ter te po pravici pahnil v večni plamen, če se boš oddaljil od resnice in ničesar drugega kot resnice. Rečem ti, da ne moreš varati Boga ali se norčevati iz njega. Raditega te pozivljam, da odgovorjaš po pravici. Kako si prišel v družbo ustašev?

(Dolje prihodnjik.)

Električni likalniki

po prenosnem plačilnem načrtu.

Odredili smo, da preskrbimo Edisonove odjemalce z izbornim prvostopnim likalnikom na prenosniplačilni načrt (brez nadaljnjih stroškov). Majhen deposit postavi likalnik v vašo trgovino. Ostanek se pridene vsak mesec v petih obrokih vašemu računu za elektriko.

Oglasite se v katerikoli naši izloži, ali pa telefonirajte Stuyvesant 5600, Extension 337, za zastopnika.

The New York Edison Company

At Your Service

General Office: Irving Place and 15th Street
Podružnice, kjer se razkazuje in razstavlja električne priprave na udobnost občinstva.

20 Norfolk St. 124 West 42d St. 362 East 149th St.
10 Irving Place. 151 East 86th St. 555 Tremont Ave.
15 East 125th St.

Smrtna kazen je madež civilizacije.

Poroča sodnik Lindsey.

Jetnišnice so visoke šole zločinca in smrtne kazni je javno žaljenje civilizirane inteligence. Neka dne se bo naše stališče napram zločincem izpremenilo. Spoznali bomo, da so to bolni ljudje. Nato pa bodo postale jetnišnice vzgojni zavodi in bolnice.

Ko bo prišel oni čas, — in pri mora tekot razvoja in napredka civilizacije, — bo odpravljena tudi smrtne kazni.

Na brezuspešnost smrtne kazni kot preprečevalke zločina me je spomnil zopet slučaj Omer Woodsa, o katerem bo kmalu zopet razpravljalo najvišje sodišče v Utah.

Izvedel sem, da je Wood prejšnji sodnik in da je dovršil dva kolegija. Slišal sem tudi, da je normalen in izobražen človek. Če je kriv zločina, če je umoril svojo ženo, kot so ga dolžili, potem gotovo ni duševno normalen.

Njegovega slučaja ni treba vsled tega izročiti rablju ali pa oddelku strelcev, kajti na smrt obsojenih v Utah-u imajo izbiro med tema dvema načinoma usmrčenja. To je slučaj za psihiatra.

Ustreliti Wooda ali kakage drugega človeka ne bo pomenjalo, da je izbrisan zločin, radi katerega je bil spoznan krivim. — Preprečilo tudi ne bo nadaljnih umorov.

Bedasto je tudi domnevati, da bo eksekucija enega tako uplivala na potencialnega morilca, da ne bo izvršil nameravanega zločina.

Nikdo ne pozna boljše brezuspešnosti smrtne kazni kot mož, ki mora proti svojemu prepričanju izvrševati voljo države ter izvesti eksekucije.

Serif Emery iz Salt Lake City se obotavlja izvršiti svojo dolžnost ter nastopiti kot signalni mož eksekucijskega oddelka. To lahko vrjamem, kajti čul sem, da je Emery odkrit in pošten človek ki se ne more sprijazniti z mislijo, da bi ubil človeka, privezanega na stol. Ta misel je nad vse gnusna.

Smrtna kazen dejanski pospešuje umore, mesto da bi jih preprečevala. To je prav tako kot v slučaju očeta, ki je žrtev kajenje opija in ki kadi svojo pipo ter pripoveduje ob istem času svojemu sinu, da ne sme kaditi opija.

V prvi vrsti moramo izpremeniti celo svoje naziranje in stališče naprav zločincem v splošnem. Zločinci so bolni ljudje in postopati je treba z njimi kot s takimi. Predno pa se moremo iznebiti te strašne navade jemanja človeških življenj in slabih strani življenja v ječah, moramo izpremeniti tudi naziranja splošne javnosti ter ječe same.

Nobenega dvoma ne more biti, da so ječe sedaj boljše kot pa so bile poprej in da so se izboljšale metode postopanja z jetniki. Ti razvoji pa predstavljajo le uvod k nadaljnim, katere je treba izvesti.

Ječe morajo postati v vedno večji in večji meri bolnice. — Z ljudmi, ki niso nikdar dihali zraka zdravja ter konstruktivne sreče, moramo postopati na znanstven in povsem določen način.

Če razmišlja človek o vsem tem se nehoti spomni stare priloznic:

ce o ključavnici na hlevu potem ko je bil konj že ukraden. Naloga civiliziranih obeh je napraviti hleve varne pred tatovi.

Vse barbarske metode obešanja, streljanja ter usmrčevanja z elektriko ne bodo ustavile in preprečile umorov. To more storiti le ena stvar.

Ta stvar pa je vzgoja, ne le vzgoja potencialnih ali možnih zločincev, temveč vzgoja javnosti kot take. Dokler je javnost sama krivoločna, kot razvidno iz postavno dovoljenega in predpisane uničevanja, toliko časa bo tudi imela krivoločne člane, ki bodo jemali življenja na nepostaven način.

Ni treba poseči dalje nazaj kot do Biblije, ki pravi: — Ne ubij. Jaz ne sanjam o nikaki Utopiji, v kateri bo vladal večni mir ter ne bo nikakih umorov. Dokler pa bo obstajal človeški rod, bo vedno proizvajal neodgovorne. Te je treba odločiti, ne pa jih umoriti.

Treba jih je ozdraviti, odpraviti njih duševne nedostatke ter jih odločiti od normalnih ljudi, ki opravljajo svoja redna življenjska dela. Ne smemo pa jih moriti.

Prva stvar, katero bi morali dovoliti jetniku, ki je prišel v pest pravice, naj bi bila, da ga preišče svet zdravniških in duševnih izvedencev. Ti naj bi ga klasificirali ter priporočili primerno zdravljenje. Obravnava proti njemu naj bi prišla pozneje.

Če bi ne bili naši kaznilni zavodi le za kazni, bi prišli ljudje, ki bi čutili v sebi kriminalne nagone, prostovoljno v take naprave, kjer bi bili deležni pomoči, nasveta in zdravljenja.

Jaz ne trdim, da bi prišel tja vsak tak človek, a prišlo bi jih dosti, da prihranijo državi mnogo stroškov ter javnosti dosti vznemirjenja in strahu.

Ječa bi morala biti zavetišče ter obenem tudi prostor odločevanja. Stare in mlade pa naj bi nato izvežbali v stroki, za katero so najbolj sposobni.

Ko se bomo naučili zreti na morilce kot na žalostne in nesrečne ljudi, ki so blazni ali bili vsaj časno zmehčani, bomo tudi odpravili smrtne kazni.

Dokler pa ne bo odpravljena, pa si zapomnimo, da je vsakdo v državi, ki dovoli smrtne kazni, indirektno kriv jemanja človeških življenj.

Čeprav je grozen prizor moža, ki gre v smrt, sem prepričan, da bi bilo dobro vršiti eksekucije na javnem. To bi kmalu napolnilo z grozo one, ki ne posvečajo nikake pozornosti temu preostanku iz Srednjih vekov. Kmalu nato pa bi sledila odprava smrtne kazni.

Kaj pa imamo v resnici? Smrtno kazen izvrše v kakem temnem kotu, ob neobičajni nočni uri. Če je hvaljevredna stvar vzeti življenje človeka, zakaj potem vsa ta tajnost? — Odgovor je, da se smrtna kazen boji in sramuje same sebe. Dobro ve, da bi živa luč razkrila njene slabosti.

Smrtna kazen je mora naše civilizacije. Zgrajamo se nad tatvino, a največji in najbolj nevarni tat je oni, ki krade človeška živ-

ljenja ter nudi drugim vzgled, kot dela to država.

V državah, v katerih je bila smrtne kazni odpravljena, vidimo zelo poučljive stvari. Ali najdemo več zločinov? Gotovo ne. V takih državah najdemo manj zločinov katerekoli vrste, ne da bi omenjali zločin umora. Pred nedavnim časom sem bil v Londonu.

Neki vodnik mi je pokazal stolp, raz katerega so metali navzdol na tla dečke, ki so bili spoznani krivim tatvine.

Preiskal sem tozadevne rekorde ter našel, da je število tatvin, izvršenih od dečkov, dejanski naraslo izza uvedbe te strašne kazni. Ko pa je bila ta smrtne kazni odpravljena, je število tatvin med mladiči zopet padlo.

Metoda izbire med kroglijami ter zanjko, ki je uveljavljena v Utahu je bila uveljavljena tudi v slučaju Omer Woodsa.

Woods, prejšnji sodnik ter visoko izobražen človek, spoznava mogoče jasneje kot ostalih sedem usmrtili v Utahu, kako strašna je naprava smrtne kazni.

On spoznava tudi, da bo njegova smrt preje pospešila kot pa zatrla zločinske nagone v drugih.

Statistike nam kažejo, da je Utah država, v kateri je zločin kaj redka stvar. Tega dejstva pa ni mogoče pripisovati nobenemu vzgledu, nudenemu z usmrčenjem zločincev.

Redkost zločina v Utah je posledica dobrih cest, prijetnih domov, pripravega življenja ter splošne morale prebivalcev.

Edina puga na grbu države, ki krasi tudi se dosti nadaljnih držav, pa je smrtne kazni.

ODREDBE PROTI BEDI V NEMČIJI.

Berlin, Nemčija, 27. septembra. Vlada v Brunšviku je naprosila zvezno vlado, naj odredi vse potrebne, da bo vlada sama prevzela vse preskrbovanje hrane. Če ne bo vlada v Berlinu posredovala, se bo pojavila velikanska beda. Kot razvidno že sedaj, se pripravljajo številna mesta na prehrano bednih v masah in napravila so že načrte za prostore, kjer se bodo lahko gredli ljudje ob mrzlem vremenu.

PAPEŽ PREHRANJA OTROKE NA KRIMU.

Pet in trideset tisoč stradalajočih otrok na Krimu prehranja papež v pomožno misija, ki se je nastanila v neki palači v Eupatoria, katero ji je dala na razpolago ruska vlada. Pokrajina, kjer deluje mednarodna misija, kateri na čeluje Amerikaneec, Father Walsh je obljubena od katoličanov nemškega, češkega in estonskega pokolenja. Pomoč so sprejeli domačini z veliko hvaležnostjo, kajti beda je bila v številnih služajih velika.

Glede izplačil v ameriških dolarjih!

Po novi odredbi finančnega ministrstva v Jugoslaviji je bankam tam sediti poveljeno izplačevanje čekov ali drugih nakazil v tujih valutah. Ako torej imate denar v ameriških dolarjih, boste lahko izplačali v ameriških dolarjih, vendar pa nakazilo ne sme presegati zneska \$250.— za vsakega posameznika. Če ta svedo pa lahko izplačamo poljubno zneska. Ameriški denar se izplača le proti predložitvi potnega lista v Ljudski Jadranske banke v Ljubljani ali Zagrebu.

V AVSTRIJI, ITALIJI in ZASEDE- NEM OZELJU pa se vedno lahko brez ovir izvršujejo izplačila v ameriških dolarjih. Na nakazil ali naročnem listu naj bo vidno označeno, da se ima izvršiti izplačilo v ameriških dolarjih. Poleg zneska, ki naj se izplača v ameriški denarju, se nam mora postati tudi za polnino in druge stroške kakor sledi.

Za izplačilo do \$ 10.— po 50 centov, za izplačilo do \$ 10.— do \$ 50.— po \$ 1.—, za izplačilo, ki presegajo znesek \$ 50.— po \$ 2.— od vsakega dolarja ali po \$ 2.— od sto.

Denar nam je poslati najhitreje po Društvo Money Order ali po New York Bank Draft.

Frank Sakser State Bank

30 Cortlandt St. New York, N. Y.

Kretanje parnikov - Shipping News

30. septembra: Rotterdam, Boulogne.	land, Cherbourg; Arabic, Genova; Belvedere, Trst.
30. septembra: Pres. Fillmore, Bremen; Oropeas, Cherbourg; Hamburg; Lafayette, Havre; Homeric, Cherbourg; Lapland, Cherbourg.	17. oktobra: Mauretania, Cherbourg; Resolute, Cherbourg in Hamburg.
2. oktobra: Sierra Nevada, Bremen.	18. oktobra: Pres. Garfield, Cherbourg.
3. oktobra: Aquitania, Cherbourg; Reliance, Cherbourg in Hamburg.	19. oktobra: Pochambeau, Havre.
4. oktobra: Pres. Van Buren, Cherbourg; Paris, Havre.	21. oktobra: Homeric, Cherbourg; La Savole, Havre; Zealand, Cherbourg; Pres. Harding, Cherbourg in Bremen; New Amsterdam, Boulogne; Orduna, Cherbourg in Hamburg; Pres. Wilson, Trst.
5. oktobra: Caronia, Cherbourg in Hamburg; Mongolia, Cherbourg in Hamburg; Bayern, Hamburg; Giulio Cesare, Genova.	24. oktobra: Aquitania, Cherbourg.
7. oktobra: America, Cherbourg in Hamburg; Majestic, Cherbourg; Ryndam, Boulogne.	25. oktobra: Pres. Monroe, Cherbourg; York, Bremen.
10. oktobra: Berengaria, Cherbourg.	6. oktobra: Tuscania, Genova; America, Genova.
1. oktobra: Pres. Polk, Cherbourg; France, Havre, Hannover, Bremen.	28. oktobra: Lafayette, Havre; Majestic, Cherbourg; Kroonland, Cherbourg; Noordam, Boulogne; Conte Rosso, Genova.
12. oktobra: Pres. Arthur, Bremen; Mount Carroll, Hamburg; Taormina, Genova.	31. oktobra: Berengaria.
4. oktobra: La Lorraine, Havre; Olympic, Cherbourg; Pres. Roosevelt, Cherbourg in Bremen; Orbita, Cherbourg in Hamburg; Saxonia, Cherbourg in Hamburg; Flin-	1. novembra: Paris, Havre.
	7. novembra: Colombo, Genova.
	11. novembra: Argentina, Trst.

Najhitrejši moderni parniki na svetu.

Edina proga naravnost v Dubrovnik.

Velik izlet naravnost v Dubrovnik.

(z oljem gnanimi parobrodi.)

SCYTHIA — 25. nov. TUSCANIA — 6. dec.

Največji moderni parniki, ki plujejo naravnost v Jugoslavijo. — Razkošnost, udobnost, hrana in postrežba nenačrkljive. Vino brezplačno. Privatne kabine. Redka prilika, da obiščite svojo domovino na teh plavajočih palačah, toda po zmerni ceni. Izkoristite jo. Takoj si preskrbite mesto. Vizuma ni treba.

Istotako preko Cherbourga vsak tork.

BERENGARIA, AQUITANIA, MAURETANIA

Zamorete biti v 9. dneh v Jugoslavijo.

Za karte in drugo vprašajte pri vašem bližnjem agentu.

POSESTVO NA PRODAJ

v vasi Zupelevec, fara Kapela pri Brezicah na Spod. Stajerskem, ki obsega 289 arov rodovitne zemlje, vinograd, travnik in gozd. Cena samo \$1500. Podrobnosti izveste pri lastniku: Michael Urek, 82 Cortlandt St., New York City. (28-30—9)

French Line

Hiltra služba v Jugoslaviji.

PARIS 4. okt.
CHICAGO 5. okt.
LA TOURNAIE 11. okt.
FRANCE 11. okt.

Izborne udobnosti — kabine za dve, štiri in šest oseb, umivalnica in točka voda v vsakem prostoru — jedilnica, kadilnica, bara, brivnica, odprt, pokrit krov, slavna francoska kuhinja, vino in pivo brezplačno, godba, ples. Postrežniki govorijo slovensko in srbsko.

Najstarejša kompanija, ki prevaja jugoslovanske potnike.

Posebni parniški vlak vzame potnike in prtljago do določenega kraja, preko Trsta ali Bazela, kakor hočete. Ne viaku iz Havre v Jugoslavijo je kompanijski tolač, ki govori vaš jezik. Potnikom pomaga pri prtljagi in v drugih stvareh.

Za navodila se oglašite pri lokalnem French Line agentu ali v

KOMPAJNSKI PISARNI

19 State Street : New York City

ROJAKI, NAROČAJTE SE

NA "GLAS NARODA" NAJ-

VEČJI SLOVENSKI DNEV-

NIK V ZDR. DRŽAVAH.

ADVERTISE IN "GLAS NARODA".

Potrebna knjiga za pravilno priučenje angleškega jezika, z nasveti kako postati ameriški državljan.

Slov.-Angleška Slovnica

Obsega sledeče:

Prvi del: GLASOSLOVJE.

Drugi del: OBLIKOSLOVJE.

Tretji del: VAJE.

Četrti del: POGOVORI IZ VSAKODANJEGA ŽIVLJENJA.

Peti del: SLOVEN.-ANGLEŠKI BESEDNJAK.

Šesti del: VPRAŠANJA IN ODGOVORI katere mora znati vsakdo pri nabavi državlanskega papirja.

Vse angleške besede so navedene, kako se pišejo in kako se pravilno angleško izgovore. Iz te knjige je mogoče vsakemu priučiti se angleščine brez učitelja.

Knjiga je trdo vezana, vsebuje 250 strani,

cena s poštnino

\$1

Slovenic Publishing Company

82 Cortlandt Street : New York, N. Y.